

ÅRSRAPPORT

2016

Innhold

Styreleders forord	2
Informasjonsarbeid og politiske prosesser	4
Hovedpunkter fra 2016	4
Gjeldsbrevet	7
Foredrag og seminarer	7
SLUG i media i 2016.....	8
Nettside og sosiale medier	8
Internasjonalt samarbeid og det internasjonale nettverket	8
Organisasjon.....	9
Medlemsorganisasjoner	9
Årssamling	9
Styret	9
Informasjonsutvalget	9
Kontingent og finansiering	10
Sekretariatet.....	10

Styreleders forord

2016 var et merkeår i SLUGs arbeid med statsobligasjoner. Det er sjeldent vi opplever at vi oppfyller våre politiske mål tidlig i året, men en vakker sommerdag i fjor fikk vi nyheter om at et enstemmig Storting ville stille seg bak kravet om en ny fullstendig gjennomgang av dagens praksis knyttet til investeringer i statsobligasjoner! Det er utrolig gøy og tilfredsstillende å oppleve at målrettet lobby- og mediarbeid gir så klare resultater, og det er godt å vite at norske beslutningstakere kan lytte når de blir møtt med gode og riktige løsninger.

Som et ledd i arbeidet med statsobligasjoner har SLUG samarbeidet med næringslivet. Avstanden mellom det frivillige organisasjonsmiljøet og de profesjonelle forvalterne av oljefondet kan virke stor, men ved å innlede samarbeid med store obligasjonsaktører som KLP og Storebrand får man både legitimitet og ny kunnskap. SLUG får innblikk i de praktiske utfordringene knyttet til både forvaltning og etisk regelverk, mens pensjonsselskapene får innblikk i SLUG sine krav og forventninger til forvaltningen. Dette samarbeidet er givende for begge parter.

Styreleder Jon André Hvoslef-Eide

En av årets supersatsninger er Gjeldsbrevet, hvor SLUG sammen med Von kommunikasjon har fått produsert podcast, animasjonsfilm og tegneseriestriper som en erstatning for det som tidligere var papirmagasinet. Årets første gjeldsbrev ble viet temaet "ansvarlig långivning" og tok oss blant annet med til Argentina hvor gribbene herjer og til Kina som åpner utlånspengesekken mot afrikanske land. I tillegg ble vi kjent med hunden Glefs som er så heldig at han skal bli bæret med en 20 meter høy gullstatue som naturligvis er lånefinansiert.

Gjeldsbrevet er et godt bilde på hvordan organisasjoner må fornye seg. SLUG har alltid utgitt Gjeldsbrevet, men det er ikke mange år siden vi fikk signaler om at vi ikke kunne regne med å beholde pengestøtten til magasinet med mindre vi tenkte nytt. Og etter en solid og god prosess gjorde vi nettopp det – og resultatet er noe vi virkelig kan si oss fornøyd med.

Når man lister opp suksessene fra 2016 er det umulig å ikke nevne informasjonsutvalget og de frivillige i SLUGs nyeste utvalg. Informasjonsutvalget ble startet opp våren 2016 og har fra dag én vært en ubetinget suksess. Informasjonsutvalget har et høyt aktivitetsnivå og bistår både styret og sekretariatet i alt fra Gjeldsbrevet til seminarer, kronikker og mediestrategi.

SLUG har en fantastisk flora av medlemsorganisasjoner som spenner i alle retninger: politiske, religiøse, utviklingsspesialiserte, fagforeninger, små og store. I høst gikk startskuddet i en prosess hvor vi skal gå litt nøyere inn på hvordan SLUG kan gjøre seg relevante for alle de ulike medlemsorganisasjonene våre og hvordan SLUG kan lene seg på det store mangfoldet for å bli ennå bedre. Prosessen fortsetter inn i 2017, og jeg håper vi kan få til nytt og fruktbart samarbeid med noen av våre medlemsorganisasjoner som vi kanskje i litt mindre grad har jobbet med tidligere. Vi håper medlemsorganisasjonene vil oppleve at SLUGs arbeid er relevant for det en selv jobber med.

I en tid preget av fake news og alternative fakta står SLUG i en unik stilling. Våre saker er ekte, og når SLUG uttaler seg i media eller møter politikere vet mottakeren at hun eller han kan stole på vårt budskap og våre analyser. SLUG er og skal alltid være en ekspert på det vi jobber med. Vi har en stolt historie hvor vi i en rekke kompliserte saker har gravd dypt for å oppdage problemet og jobbet med våre nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere for å finne de gode løsningene. Når regjeringen i årets statsbudsjett forteller om tilskuddene til opplysningsarbeid trekker de særskilt frem SLUG; «Stopp U-lands- gjelda (sic) lanserte en skjult kamera-film for å rette søkelys på [arbeidet med en ny gjeldshåndteringsmekanisme]». Det eneste som gjenstår nå er å få regjeringen til å lære hva SLUG står for - *bokstavelig talt!*

Jon André Hvoslef-Eide,

styreleder

Informasjonsarbeid og politiske prosesser

Hovedpunkter fra 2016

2016 har vært et hektisk år for SLUG, preget av nytenkning innenfor både informasjonsarbeid og politikk. I løpet av året har vi blant annet hatt digital nylansering av Gjeldsbrevet, vårt medlemsblad, fått gjennomslag for en ny utredning av Oljefondets investeringer i statsobligasjoner og trappet opp arbeidet med gjeldsperspektivet i Public Private Partnerships (PPPs). 2016 har også vært preget av å gi fotfeste til lovnadene (og alle de nye forkortelsene) fra de store internasjonale prosessene i 2015, blant annet resultatene fra Finansiering for Utvikling-konferansen, FNs Bærekraftsmål og FNs prinsipper for restrukturering av gjeld.

Året startet med nyheter om gjeldskrise på Puerto Rico, en krise som har medført store menneskelige lidelser i form av fraflytting, arbeidsledighet, fattigdom og kutt i offentlige velferdstilbud. Gjennom vår partner i Jubilee USA jobbet vi for å få på plass en ny løsning på øyas gjeldsproblemer: Puerto Rico er ikke et eget land, men har heller ikke status som amerikansk delstat, og dermed ikke de samme rettigheter som amerikanske delstater når det gjelder konkursoppgjør. I juni ble det vedtatt en redningspakke for øya, men arbeidet med å løse gjeldskrisen foregår fortsatt.

En annen stor nyhet var Argentinas forlik med kreditorer som tidligere har saksøkt landet. Under den nye presidentens styre fikk flere gribbefond en avtale de hadde ventet på i nesten 15 år. Gjeldskonflikten som hadde pågått siden 2001 kom dermed til en foreløpig ende, med nok et nedslående resultat for det internasjonale arbeidet med ansvarlig utlån og låneopptak. Argentina har som konsekvens måttet ta opp nye, store lån for å betale kreditorne, og gribbefondene fikk igjen bevist at det ikke lønner seg å opptre ansvarlig. Dette kan dessverre skape en farlig presedens for fremtidige gjeldsforhandlinger.

Politisk rådgiver Thea Sofie Rusten Grastveit på Finanskomiteens SPU-høring, mai 2016

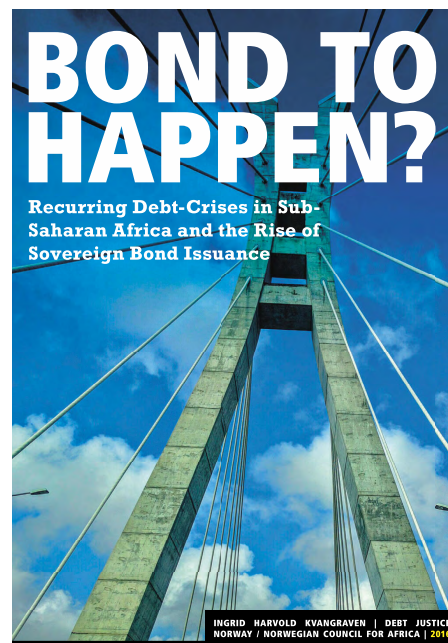
Her hjemme preget arbeidet med **etiske retningslinjer for investeringer for statsobligasjoner** store deler av SLUG-året. De første månedene fikk fjorårets kampanje om kommuners investeringer i statsobligasjoner igjen en opptur da flere av Changemakers lokallag fikk kronikker på trykk i sine lokalaviser, og etter flere innledende møter med KLP om temaet arrangerte SLUG og Changemaker et møte med KLP og Oslo kommune.

Da Stortinget i juni behandlet regjeringens melding om forvaltningen av statens pensjonsfond, stilte et enstemmig Storting seg bak kravet om en ny utredning av dagens praksis knyttet til investeringer i statsobligasjoner. Oljefondet har investert omtrent 1500 milliarder kroner i statsobligasjoner. Disse investeringene er i praksis et utlån til et annet land og burde vært underlagt prinsipper for ansvarlig utlån. I dag er investeringene i statsobligasjoner hverken innlemmet i det etiske regelverket eller regulert av egne etiske retningslinjer.

SLUG har lenge arbeidet for at åpenhet i budsjettprosesser og parlamentarisk deltagelse i utstederlandet, som et minstekrav, må være en del av investeringsvurderingene, noe Stortinget i 2016 sa seg enige i. Oljefondets investeringer bør være ansvarlige, på lik linje med andre norske investeringer, og et utvidet regelverk vil kunne sikre demokratisk forankring både her hjemme og i utstederlandet. Gjennom året har SLUG hatt tett kontakt med politikere, byråkrater, internasjonale organisasjoner, partnere og investorer for å finne frem til en felles enighet, og det gjenstår å se hva Finansdepartementet anbefaler i neste års fondsmelding.

Sammen med Fellesrådet for Afrika skrev vi også en rapport om investeringer i afrikanske statsobligasjoner som ble lansert i Washington DC under IMF og Verdensbankens årsmøter. Der arrangerte SLUG en paneldebatt om hvordan investeringer i statsobligasjoner kan gjøres mer ansvarlig, med panelister fra IMF, UNCTAD og Afrodad. Rapporten "Bond to Happen? Recurring debt crises in Sub-Saharan Africa and the rise of sovereign bond issuance" hadde også lanseringsarrangementer i Bergen og Oslo.

I juli dro SLUGs sekretariat på to møter i Nairobi, Kenya. Det første var et møte med over 40 gjeldsaktivister fra hele verden. Dette var det første globale gjeldsmøtet på over 10 år og var en unik mulighet til å samordne arbeidet vårt på tvers av landegrenser. Det var spesielt nyttig å møtes på tvers av utlåner- og låntakerland, slik at vår politikk og våre kampanjer kan møte reelle behov og problemstillinger.

Deler av den globale gjeldsbevegelsen samlet i Nairobi, juli 2016.

jobbet for å beholde et sterkt gjeldsmandat i FN, som kan styrke utviklingslandenes posisjon og være et uavhengig organ uten interesser i gjeldskonflikter.

Det andre møtet var FNs Konferanse for handel og utvikling (UNCTAD) sitt 14. ministermøte. UNCTADs mandat skulle revideres og SLUG var på plass sammen med andre sivilsamfunnsaktører for å sikre et fortsatt godt utviklingsmandat. Det ble, som under forrige møte i 2012, en hard kamp for å beholde gjeldsmandatet. Flere vestlige land ønsker å minimalisere UNCTADs mandat, og heller styrke kreditordrevne initiativer som IMF og Parisklubben. SLUG og vårt internasjonale nettverk

Under UNCTAD-møtet deltok SLUG på ulike møter, blant annet satt SLUGs daglige leder, Maren Hemsett, i panelet på et sidearrangement om illegitim gjeld og ansvarlig finansiering. I tillegg var politisk rådgiver, Thea Sofie Rusten Grastveit, sivilsamfunnsrepresentant i den norske delegasjonen hvor hun gav innspill til

forhandlingene og understøttet Norges forpliktelse til gjeldsperspektivet. SLUG hadde også flere møter med UNCTADs sekretariat under ministermøtet.

SLUG har også i 2016 fulgt arbeidet i **de internasjonale finansinstitusjonene (IFI)** tett og deltok på IMF og Verdensbankens årsmøter i Washington DC i oktober. I forkant av både vårmøtene i april og årsmøtet i oktober arrangerte SLUG konsultasjonsforum mellom Utenriksdepartementet, Norges Bank, Finansdepartementet og norske sivilsamfunnsorganisasjoner. Disse møtene er svært nyttige fordi de er en av få ganger i året at sivilsamfunnsorganisasjoner får presentert sine innspill til norske myndigheter vedrørende de internasjonale finansinstitusjonene og får direkte respons fra representantene fra departementene og banken. I koordineringen av innspillene til brevene og organiseringen av møtene med norske myndigheter kommer funksjonen som nettverksorganisasjon spesielt godt til nytte.

I forbindelse med vår- og årsmøtene skriver og koordinerer SLUG også **brev til styre-representantene i Verdensbanken og IMF**, og samler inn underskrifter til brevene fra organisasjoner i Norge og Skandinavia. I Washington møtte SLUG de nordisk-baltiske styrerepresentantene i banken og fondet og presenterte sivilsamfunnskrav til representantene. Av temaene var blant annet Public Private Partnerships (PPPs), revideringen av Debt Sustainability Framework og ansvarlige investeringer i statsobligasjoner. SLUG har nå koordinert dette arbeidet siden 2013 og sørger slik for en kontinuerlig kontakt mellom norsk og nordisk sivilsamfunn og de internasjonale finansinstitusjonene. I løpet av årsmøtene deltok SLUG også på møter mellom sivilsamfunn og alle de europeiske styrerepresentantene.

Verdensbankens lokaler i Washington DC

I 2016 fortsatte SLUG arbeidet med FNs Bærekraftsmål. Gjeldspolitisk arbeid inngår som en del av mål 17, og SLUG har gitt innspill til oppfølgingen av arbeidet både nasjonalt og internasjonalt. Gjennom Forum for Utvikling og miljø (ForUM) ble SLUGs innspill presentert på Høynivåforumet for bærekraftig utvikling (HLPF) i juli og SLUG har bidratt med både skriftlige og muntlige innspill til den kommende stortingsmeldingen om bærekraftsmålene. SLUG har også fulgt og gitt innspill til oppfølgingen av Finansiering for Utvikling-konferansen, blant annet gjennom et fellesinnspill med ForUM til ECOSOC-møtet i april.

SLUG deltok og/eller sendte skriftlig innspill på følgende høringer og konsultasjoner i 2016:

- Forvaltning av Statens Pensjonsfond 2015, Stortingets finanskomité
- Prop. 1 S (2016 -2017) Statsbudsjettet, bistands- og utenrikssaker, Stortingets utenriks- og forsvarskomité
- Stortingsmelding om en fremtidsrettet utviklingspolitikk i lys av bærekraftsmålene, Utenriksdepartementet
- Consultation on framework disclosure in Public Private Partnerships, Verdensbanken
- Debt Sustainability Framework Review, Verdensbanken og IMF

Gjeldsbrevet

Vårt tidligere fysiske medlemsblad, Gjeldsbrevet, ble i 2016 en av våre hovedsatsninger i informasjonsarbeidet da det ble lansert i ny digital drakt. Gjeldsbrevet ble for første gang sendt ut digitalt i 2015, men da kun som en PDF-fil i magasinformaat. I 2016 ble Gjeldsbrevene sendt ut med MailChimp på e-post og dybdeartiklene fikk selskap av både tegneseriestripe, animasjonsfilm og podcast i hvert gjeldsbrev.

TSAREN OG GJELDA:
Hvordan kan vi sikre
at vi ikke låner penger
til land i krise?

Hør den nye
episoden av
Gjeldsbrevet

Det ble laget "delebilder" til hver podcastepisode for spredning på sosiale medier

Tegneseriestripe som illustrerer hvorfor det kan være nødvendig at en uavhengig part styrer gjeldsforhandlingene (en gjeldshåndteringsmekanisme)

Temaene for Gjeldsbrevene var 1) Prinsipper for ansvarlig utlån og låneopptak (september) 2) Etiske retningslinjer for statsobligasjoner (november) og 3) Gjeldshåndteringsmekanisme (januar 2017). Etter å ha brukt 2015 på å planlegge det nye Gjeldsbrevet var det ekstra morsomt at de nye elementene slo så godt an. De tre podcastene har blitt lastet ned 132 ganger hver og animasjonsfilmene har blitt sett hele 6850 ganger hver i gjennomsnitt. Vi har fått veldig gode tilbakemeldinger på det nye formatet og har allerede hatt stor nytte av å bruke elementene i andre former for informasjonsarbeid, som for eksempel i foredrag. Vi håper å kunne fortsette med dette formatet også i 2017.

Foredrag og seminarer

SLUG holdt 15 foredrag, seminarer og innledninger i 2016. Disse ble holdt på folkehøgskoler, videregående skoler, hos medlemsorganisasjoner, ungdomspartier og på internasjonale møter. Det var til sammen ca. 325 publikummere på våre foredrag.

I 2012 begynte SLUG å evaluere foredrag ved å sende ut skjemaer til skoler og organisasjoner i etterkant. Publikum vurderte foredragsholderen på en skala fra 1-10. Også i 2016 viste evalueringene at det er mange unge som mangler kunnskap om u-landsgjeld og gjeldspolitiske spørsmål, og foredragsvirksomhet vil fortsette å være sentralt i vårt informasjonsarbeid fremover.

SLUG i media i 2016

SLUG var i media 12 ganger og omtalt 2 ganger i 2016. I tillegg var våre temaer også omtalt av ForUM og Changemaker på deres hjemmesider og i flere lokalaviser. Her er en oversikt over saker som SLUG har fått publisert i aviser, der SLUG blir intervjuet eller som SLUG selv har laget:

- 1: "[La etikken gjelde hele oljefondet](#)" Ny tid 17. mars
- 2: "[Kina låner gigantsummer til afrikanske land](#)" Bistandsaktuelt 29. april
- 3-10: "[Oljefondet må skjerpe kampen mot skatteparadiser](#)" NTB, Hegnar, Nettavisen, Dagens Næringsliv, ABC Nyheter, Fjordabladet, Avisa Hordaland, Avisa Møre 30. mai
- 11: "[På høy tid å hindre gjeldskriser!](#)" Dagsavisen 28. juli
- 12: "[Statsobligasjoner i Afrikanske land - på vei mot nye gjeldskriser?](#)" Dagsavisen 27. oktober

Nettside og sosiale medier

I 2016 ble det registrert totalt 7 565 økter på hjemmesiden vår, www.slug.no, med mer enn 15 000 sidebesøk. SLUG brukte Facebook aktivt for å spre informasjon og betalte ved flere anledninger for Facebooks egne promoteringsverktøy for å nå bredere ut. Pr. desember 2016 hadde vi 2212 likes på Facebook-siden. Det er en økning på 17,5 % dette året. Vi ser at vi når stadig flere med budskapet vårt via vår Facebook-side, og animasjonsfilmene fra Gjeldsbrevet var spesielt populære. På Twitter hadde vi en økning på 11 % i 2016 og hadde 1350 følgere i desember.

Internasjonalt samarbeid og det internasjonale nettverket

SLUG er i dag medlem i Eurodad, et europeisk nettverk for organisasjoner som jobber med gjeld- og utviklingsspørsmål. Daglig leder Maren Hemsett har sittet i styret til Eurodad siden 2015 og har deltatt på styremøter og strategimøter. Jubilee South og de regionale nettverkene Latindadd og Afrodad er de viktigste Sør-baserte samarbeidspartnerne til SLUG, i tillegg til flere nye nasjonale nettverk vi knyttet kontakt med på det globale gjeldsmøtet i Nairobi i juli.

På internasjonale konferanser er SLUG ofte den eneste norske sivilsamfunnsorganisasjonen representert, og i mange tilfeller den eneste nordiske. Vi ser deltagelse på slike møter som en svært viktig del av det politiske og strategiske påvirkningsarbeidet vårt, i tillegg til å ha en egen verdi for informasjonsarbeidet vi gjør i Norge. De globale prosessene er nært knyttet til de nasjonale gjeldspolitiske prosessene, og SLUG har en nøkkelrolle i å rapportere om Norges arbeid internasjonalt, og påvirke norske delegasjoner underveis i forhandlingsprosesser.

I 2016 deltok SLUG på følgende internasjonale møter:

- Verdensbanken og IMFs årsmøter i Washington DC
- Strategimøte med det globale gjeldsnettverket i Nairobi, Kenya
- UNCTADs 14. ministerkonferanse i Nairobi, Kenya

Organisasjon

Medlemsorganisasjoner

SLUG har pr. desember 2016 42 medlemsorganisasjoner. I 2016 har SLUG jobbet tett med flere av våre medlemsorganisasjoner opp mot norske og internasjonale beslutningstakere. I noen av prosessene har SLUG tatt en lederrolle, mens SLUG har nytt godt av samarbeidet i andre sammenhenger. SLUG har som tidligere år koordinert nordiske innspill til våre styrerepresentanter i Verdensbanken og IMF.

Årssamling

SLUGs Årssamling ble avholdt 27. april 2016 i Menneskerettighetshusets lokaler. På møtet var 12 medlemsorganisasjoner til stede: Attac, KrFU, Changemaker, Fellesrådet for Afrika, FIVAS, Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, Senterungdommen, Press, KFUK-KFUM Global, SAIH og NTL.

Styret

Etter Årssamling 2016 hadde SLUG følgende styre:

- Jon André Hvoslef-Eide (leder) – valgt i 2016 for 2 år
- Astrid Iversen – valgt i 2016 for 2 år
- Sindre Johannes Taxt Måge (Press) – valgt i 2015 for 2 år
- Maria Moe (KrFU) – valgt i 2016 for 2 år
- Peter Ringstad – valgt i 2015 for 2 år
- Kasper Landmark – valgt i 2016 for 2 år
- Tuva Widskjold (Changemaker) – valgt i 2015 for 2 år
- Guro Klausen (KFUK-KFUM Global) – valgt i 2016 for 2 år
- Elise Skarsaune - valgt i 2016 for 2 år
- Hanna Lyngstad Wernø – valgt i 2016 for 2 år

Valgkomiteen besto av Ingrid Aas Borge (leder), Knut Hjelleset fra RORG-samarbeidet og Jonas Ådnøy Holmqvist fra Fivas. I løpet av året har styret supplert seg selv ved tre anledninger: Håvard Skogerbø erstattet Tuva Widskjold som representant for Changemaker, Elfi Thrane Bemelmans erstattet Sindre Johannes Taxt Måge som representant for Press og Mathias Slettholm erstattet Maria Moe som representant for KrFU.

Styret møttes seks ganger i 2016, og deltok i tillegg på en skoleringshyttetur med informasjonsutvalget og sekretariatet. Arbeidsutvalget har i 2016 bestått av Jon André Hvoslef-Eide, Astrid Iversen og Kasper Landmark.

Informasjonsutvalget

I 2016 startet SLUG opp et informasjonsutvalg. Informasjonsutvalget er en frivillig gruppe som bistår styret og sekretariatet i SLUGs informasjonsvirksomhet. De fem frivillige har skrevet nettsaker, planlagt og gjennomført seminarer og rapportlanseringer, jobbet med medlemsorganisasjoner, utviklet og spilt inn podcast, jobbet med oversettelse av nettsidene og holdt foredrag.

Kontingent og finansiering

Som så mange andre små organisasjoner som driver informasjons- og politisk påvirkningsarbeid er SLUG største utfordring mangel på finansiering. I 2016 fikk SLUG en ettårig stønad fra Norad og mottok 1,4 million kroner i informasjonsstøtte. I 2010 innførte vi medlemskontingent, og i 2016 fikk vi inn 101 300 kr, 84 % av full innbetaling. Skoler og organisasjoner der SLUG har holdt foredrag har selv dekket reiseutgifter.

Sekretariatet

I 2016 hadde SLUG to fulltidsstillinger. Maren Hemsett som daglig leder og Thea Sofie Rusten Grastveit som politisk rådgiver (fra april). Hanna Lyngstad Wernø var ansatt i et engasjement i januar 2016. Styreleder Jon André Hvoslef-Eide mottok månedlig honorar på kr 1 500.